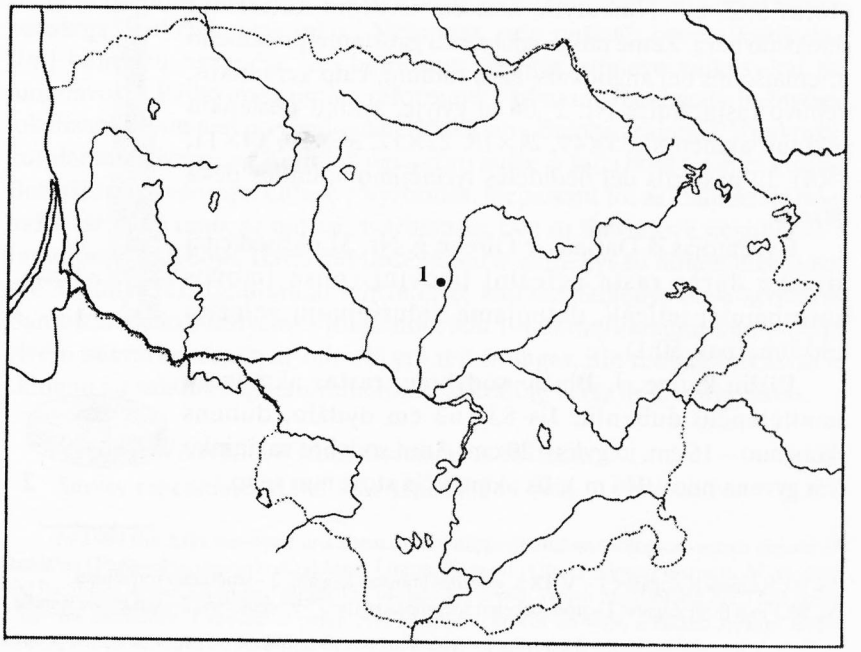

Pav. 51. 1998 m. tyrinėta monetų lobio radimo vieta: 1.Sūriškiai.
Fig. 51. The finding place of the hoard investigated in 1998: 1.Sūriškiai.

XI. NUMIZMATIKA

Arūnas STRAZDAS

SURIŠKIŲ MONETŲ LOBIS

Sūriškių (Kėdainių r.) monetų lobis rastas 1976 m. pavasarį. Tuo metu, traktoriumi ariant lauką, Nevėžio senvagės krante išartas molinis puodas su monetomis, suvyniotomis į audeklą. Manoma, kad pirmasis monetas pastebėjo V. Mačiulskas. Vėliau jas ėmė rinkti aplinkinių kaimų vaikai. Kai monetas pradėjo supirkinėti vienas Kėdainių kolekcionierius, ėmė rinkti ir vietiniai žvejai. Vėliau čia pradėjo lankytis Kauno kolekcionieriai, kurie kasinėjo monetų radimo vietą naudodami sijokles, o vėliau ir metalų ieškiklius.

1979 m. M. Michelbertas LNM atidavė 396 monetas, gautas iš vieno radėjo. Plačiau apie šį lobį rašė E. Ivanauskas (žr. Ivanauskas E. *Lietuvos pinigų lobiai. Paslėpti 1390–1865 metais*, V., 1995, p. 79–84.). Jis aprašė 396 šio lobio monetas, esančias LNM ir 139 monetas, esančias privačiose kolekcijose. Sprendžiant pagal vėlyviausią žinomą monetą, lobis buvo paslėptas apie 1624 m.

1998 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu Sūriškių monetų lobio radimo vietoje buvo iškastos 2 perkasos ir ištirtas 116 m^2 bendras plotas. Pirmojoje 8×2 m dydžio perkasoje, iškastoje neariamoje vietoje, šalia lobių ieškotojų iškasinėto ploto, monetų nerasta. Antrojoje 10×10 m dydžio perkasoje, iškastoje ariamame lauke, buvo 7 monetos. Dar 5 monetos rastos paviršiniame arimo sluoksnyje antrosios perkasos

aplinkoje. Iš viso tyrinėjimų metu aptikta 12 monetų, kaldintų XVI–XVII a.

Neariamame senvagės krante monetų greičiausiai jau nebėra. Jos išrinktos kolekcionierių (čia yra apie 23×7 m dydžio jų iškasinėtas plotas). Galima daryti išvadą, kad šioje vietoje, prie pat senvagės, esantis apie 8–10 m pločio ruožas ilgą laiką buvo neariamas. Todėl čia monetos ir nebuvo paskleistos. Galbūt nuolatinis šios vietos kasinėjimas ir sutrukdė arimui – labiausiai kasinėjama vieta buvo tiesiog palikta ir nebeariama. Tuo tarpu ariamame lauke monetos buvo paskleistos gana dideliame plote. Tuo ir naudojasi įvairūs kolekcionieriai, kartkartėmis ir dabar aplankydami šią vietą. Jie stengiasi atvykti po rudeninio ar pavasarinio arimo, tikėdamiesi, kad po arimo vėl bus į paviršių išversta monetų, kurias galės surasti metalo ieškikliais.

1998 m. tyrinėjimų metu aptiktos monetos.
Lietuva:
Aleksandro pusgrašiai – be datos, vienas su gotikinėmis raidėmis, vienas su romėniškomis M ir N raidėmis;
Žygimanto II Senojo pusgrašiai – 1512 m., vieno data neaiški;
Žygimanto III Augusto grašis – 1546 m. (pusė monetos);
Žygimanto III Augusto pusgrašiai – 1548, 1561, 1563 m.
Lenkija:
Žygimanto III Vazos trečiokai – 1595, 1596 m., kaldinti Poznanėje.
Rusija:
Ivano IV kapeika – be datos, kaldinta Maskvoje;
Vasilijaus Ivanovičiaus kapeika – be datos.

Arūnas STRAZDAS

Sūriškės hoard of coins

During survey archaeological expedition in Sūriškės (Kėdainiai district) in 1998 the LCCH explored the area of 116 m^2 in the find site (2 trenches). The total of 12 coins dating to the 16th-17th century were found.